[1]मणिः, [2]मणिकम्, मणिकः इत्यादीनि रूपाण्यस्माद् भवन्तीति विशेषः ।

(1211) "मन्त्रि गुप्तपरिभाषणे"

(X-चुरादिः-1680. अक. सेट्. आत्म.) आकुस्मीयः ।

'—गुप्तभाषणे' इत्येव प्रायशःपाठः । 'मन्त्रि–' इति कुत्रचिद् दृष्टःपाठः । मन्त्रकः-न्त्रिका, मिमन्त्रयिषकः-षिका ; मन्त्रयिता-त्री, मिमन्त्रयिषिता-त्री ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि चौरादिकतन्त्रयतिवत् (698) ज्ञेयानि । [3]मन्त्री, [4]मन्त्रः ।

(1212) "मथि हिंसासंक्लेशनयोः" (I-भ्वादिः-46. सक. सेट्. पर.)

'मन्थ—' इति क्षीरस्वामी ।

'हिंसासंक्लेशयोर्मन्थेत् मथेन्मथ्नाति लोडने ।' (श्लो. 98) इति देवः । मन्थकः-न्थिका, मन्थकः-न्थिका, मिमन्थिषकः-षिका, मामन्थकः-न्थिका ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककुन्थतिवत् (220) ज्ञेयानि । सन्नन्तादुप्रत्यये-[A]मिमन्थिषुः, [5]खड्गोपमन्थम्-खड्गेनोपमन्थम् वा शत्रुं मारयति, खड्गेनोपमन्थ्य वा । [6]मन्थी[B] ।

---

1. 'इक् कृष्यादिभ्यः' (वा. 3-3-108) इति भावादौ स्त्रियाम् इक्प्रत्यये रूपमेवम् ।
2. मणिरेव, मणिरिव इत्यादिष्वर्थेषु तद्धिते कन्प्रत्यये रूपमेवम् । 'मणिकः=महाकुम्भः ।' इति क्षीरस्वामी ।
3. ग्रह्यादिषु (3-1-134) 'मन्त्री' इति पाठात् णिनिप्रत्ययः ।
4. 'एरच्' (3-3-56) इति भावेऽच्प्रत्ययः ।
5. 'हिंसार्थानां च समानकर्मकाणाम्' (3-4-48) इति णमुल् । अत्रानुप्रयोगधातुना मारयतिना समानकर्मकत्वादस्य धातोर्णमुल् इति ज्ञेयम् । 'तृतीयाप्रभृतीनि—' (2-2-21) इति समासविकल्पः । वासरूपन्यायेन क्त्वाऽप्यत्र ज्ञेयः । तेन ल्यबन्तस्यापि प्रयोगः प्रदर्शितः ।
6. ग्रह्यादित्वात् (3-1-134) कर्तरि णिनिप्रत्यये रूपमेवम् । ग्रह्यादिराकृतिगणः ।

A. 'स भोजराडद्य हरिं मिमन्थिषुः प्रमान्थनं सेधतु को निषेत्स्यति ? ॥'
धा. का. 1.7.

B. 'परिभावीणि ताराणां पश्य मन्थीनि चेतसाम् ।' भ. का. 6.75.